

## Albayrak

al gegeven, langs twee wegen. Een is dat het Bureau Financieel Toezicht verscherpt toezicht houdt op wat er allemaal gaande is met notarissen en cliëntenrekeningen ofwel derdenrekeningen. Dat beeld lijkt dus vooral erg overzichtelijk. In de jaren hieraan voorafgaand zijn 163 kantoren onderzocht. Met zeventien kantoren was iets aan de hand. Bij de tuchtrechter zijn acht zaken terechtgekomen. Dat vind ik overzichtelijk. Dit gaat wel specifiek over de derdenrekeningen. Dat is een zorg op zich. De waarborg die wij hebben is de voorziening die de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie zelf heeft. Daar zitten nog miljoenen in om op het moment dat een cliënt gedupeerd is dat geld ook te betalen. Dat is het eerste belang van die cliënt. Daarvoor zijn op dit moment voldoende waarborgen.

De heer **Heerts** (PvdA): De notaris heeft een belangrijke vertrouwensfunctie in ons land. Wij moeten geen vluggertje maken over minimumtarieven. Ik hoor u zeggen dat wij nog fundamenteeler komen te spreken over de positie van de notaris in de toekomst. Is het daarbij ook voor u bespreekbaar dat wij een discussie voeren over het weer 100% publieke ambtenaren maken van deze beroepsgroep?

Staatssecretaris **Albayrak**: U gaat over de discussie die u aanzwengelt, dus als ik met mijn wetsvoorstel kom, bent u vrij om welke discussie dan ook in de Kamer te brengen. Ik zie dat debat met vertrouwen tegemoet.

De **voorzitter**: Ik dank de staatssecretaris voor de beantwoording van deze eerste vragen.

---

### Vragen van het lid Teeven aan de staatssecretaris van Justitie over de gang van zaken in de jeugdgevangenis in Breda en Zutphen.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. De VVD maakt zich al geruime tijd zorgen over de veiligheid in de penitentiaire inrichtingen en ook in de jeugdinrichtingen. De staatssecretaris heeft al meermalen aangegeven te kunnen bezuinigen op personeel, maar toch meldt het Algemeen Dagblad dat wij twee jeugdgevangenis hebben, een in Breda en een in Zutphen, waar jeugdige crimineeltjes zo agressief zijn dat het personeel gevaar loopt. Ik citeer de directeur van de gevangenis in Zutphen: "Gelukkig zijn er nog nooit grote ongelukken gebeurd, maar dit soort jeugdige criminelen zijn buitengewoon agressief." Het zou er nog bij moeten komen dat er ongelukken gebeuren in een tijd waarin de staatssecretaris aan het bezuinigen is op het gevangeniswezen. "Onze jonge crimineeltjes hebben lak aan de hele wereld", zegt de directeur. Personeel in jeugdinrichtingen krijgt soms klappen. Voor de VVD is het volstrekt onaanvaardbaar dat gevangenispersoneel wordt bedreigd. Daarom de volgende vragen.

Is er aangifte gedaan door de Dienst Justitiële Inrichtingen tegen deze jeugdige gewelddadige criminelen in de gevangenis en worden deze crimineeltjes vervolgd voor het bedreigen en het mishandelen van personeel? De eigen directeur van de staatssecretaris spreekt erover dat dat allemaal gebeurt.

Herkent de staatssecretaris deze problemen in de Sprengen in Zutphen en Den Hey-Acker in Breda? Wat heeft zij er al inmiddels aan gedaan om die onhoudbare toestand ten spoedigste te beëindigen?

Moet in deze beide jeugdinrichtingen niet gewoon een strengere regime komen met veel meer personeel?

Als dit soort jeugdige crimineeltjes voorwaardelijke gevangenisstraffen hebben, vindt de staatssecretaris niet dat dit soort gedrag in inrichtingen ogenblikkelijk gevolgen moet hebben voor de voorwaardelijkheid van die straffen?

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. De opmerking van de heer Teeven over de parallellen met de bezuinigingen in het gevangeniswezen gaan hier niet op. Er is ruim 75 mln. beschikbaar gekomen voor de jeugdinrichtingen. Dat is gebeurd, juist omdat het kabinet zich er vorig jaar zeer van bewust was dat het belangrijk is om massief te verbeteren. Er wordt dus gewerkt aan kwaliteitsverbetering ten aanzien van de jeugd. Dat wil ik gezegd hebben.

Ik kom op de situatie van Den Hey-Acker in Breda en die van de Sprengen in Zutphen. Wij hebben het over twee specialistische afdelingen waar bewust gekozen is voor een proef met de allerswaarste jeugd. Het waren de zogeheten PIJ-jongeren. "PIJ" staat voor "plaatsing in een justitiële jeugdinrichting". Zij waren op de normale locaties en op de normale afdelingen niet te houden. Als gevolg van de multiproblematiek die zij met zich meedroegen – ik doel op psychische problemen, agressiviteit en intimidatie – verpestten zij het zodanig dat de meesten zogenaamde "carouseljongeren" werden. Zij werden "rondgepompt" door het land, omdat zij niet te handhaven waren. Wij hebben toen besloten om deze jongeren op twee plaatsen te concentreren in een individuele trajectafdeling. Zij worden intensief begeleid door specialistisch personeel dat daarvoor bewust kiest. Men weet dat die taak met extra risico's gepaard gaat. Het is de meest moeilijke groep waarvoor wij met een proef zijn gestart. Er wordt nagegaan of die mensen op die twee locaties beter geholpen kunnen worden. De interne en de externe veiligheid zijn daarbij van het grootste belang.

In Zutphen ging het om ernstige ordeverstoringen. Er was sprake van geweld en van het bedreigen van personeel. Er waren geen ontsnappingen. In Breda ging het om twee ontsnappingen. Inmiddels is een van de twee jongeren weer terug. Op de locatie waar die jongeren zijn ontsnapt, zijn aanpassingen gedaan om herhaling te voorkomen. In Zutphen is in alle gevallen aangifte gedaan. De politie is langs geweest om op die locaties het verhoor af te nemen. Dat is dus de procedure.

Het is een doelgroep met een hoog risico op incidenten. Ik betreur het dat deze incidenten hebben plaatsgevonden. Wij zijn vorig jaar januari in Breda begonnen en in maart in Zutphen bij de Sprengen. Beide locaties zullen wij evalueren. Daarbij zullen wij ook de inzet en de ervaringen van het personeel uitdrukkelijk meenemen. Alles wat het personeel aan ervaringen meldt, zal bij de evaluatie worden betrokken.

De heer **Teeven** (VVD): Ik constateer dat de staatssecretaris mijn vragen niet beantwoordt. Het is toch te gek voor

## Albayrak

woorden dat de Kamer spreekt over het feit dat het personeel van gevangenissen waarvoor deze staatssecretaris verantwoordelijk is, klappen krijgt en dat laatstgenoemde zegt dat zij rustig de evaluatie afwacht. Zij zegt dat zij vervolgens zal nagaan hoe de situatie veranderd kan worden. Dan kun je toch niet anders dan doen wat de SP-fractie doet, namelijk zeggen dat er personeel bij moet om ervoor te zorgen dat men geen klappen krijgt. Dat personeel is er. Wij moeten daar dus niet op bezuinigen. Wij moeten dat overbrengen van de gevangenissen die de staatssecretaris gaat sluiten naar deze jeugdinstellingen. Het kan toch niet zo zijn dat dit soort jeugd de baas is in de gevangenissen van de staatssecretaris. Daar moet zij de baas zijn, niet die criminele jeugd!

Staatssecretaris **Albayrak**: Volgens mij heb ik meer antwoord gegeven dan de heer Teeven waarschijnlijk heeft gehoord. Sterker nog, ik ben veel verder gegaan. Ik heb gezegd dat wij de meest moeilijke jeugd op die twee locaties hebben geconcentreerd. Ik heb ook gezegd dat dit met een hoger risico gepaard gaat en dat wij het personeel daar extra voor hebben getraind. Wij hebben de personeelsinzet daarop afgestemd. Er hebben incidenten plaatsgevonden die aanleiding zijn geweest om na te gaan welke aanvullende maatregelen er op korte termijn nodig zijn. Ik zal nagaan of er nog meer personeel naartoe moet gaan gedurende de looptijd van de proef.

Hekwerken enzovoorts zijn aangepast en nader onderzoek zal uitwijzen of er nog meer maatregelen nodig zijn. Het is dus echt een beetje de aard van het beestje. Ik bagatelliseer helemaal niets. Het is de meest moeilijke groep jeugd die wij hebben. Ik vind dat dit een veel betere methode is dan het perspectiefloos "rondpompen" van die mensen langs allerlei inrichtingen, omdat zij niet te handhaven zijn op de normale afdeling waar zij toevallig op dat moment zitten.

De heer **Brinkman** (PVV): Collega De Roon heeft hierover al Kamervragen gesteld. Aan de hand van die vragen stel ik nog twee vragen.

Ten eerste snapt niemand hoe het mogelijk is dat dergelijke jongeren met wapens een jeugdinstelling binnen kunnen lopen. Kan de staatssecretaris dat aan het volk uitleggen?

Ten tweede: kunnen wij niet gewoon afspreken dat jongens die dit soort daden plegen, gewoon naar een werkkamp gaan, of een opvoedkamp of wat dan ook, maar dat zij worden weggehaald uit die leuke lieve jeugdinstelling? Zij moeten gewoon keihard worden aangepakt.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik nodig het geachte Kamerlid uit om een keer in een dergelijke jeugdinstelling te gaan kijken. Dan kan hij zelf met eigen ogen zien of het van die "lieve, aardige jeugdinstellingen" zijn waarover hij het heeft. Ik verwacht dat hij daar met andere indrukken zal weggaan dan hij zojuist met de Kamer heeft gedeeld. Hij is van harte uitgenodigd.

Hij heeft het over wapens in de instellingen. Dit betrof een mes tijdens de lunch. Het is gebruikelijk dat de groepen samen lunchen in de kantine. Dat gaat elke dag op heel veel plekken goed. Er was sprake van bedreiging met een mes dat werd gegrepen. Na de interventie is het mes weggelegd, gelukkig zonder fatale gevolgen. De

heer Brinkman moet niet de suggestie wekken dat zware wapens worden binnengesmokkeld en dergelijke.

De **voorzitter**: Neen, u moet niet reageren op wat verder wordt gezegd.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik kijk naar u om het woord te geven aan een volgende spreker.

De **voorzitter**: Dan is het prima. Ik meende dat u reageerde op de zaal.

De heer **Çörüz** (CDA): Ik ben vaak in een JJI, een justitiële jeugdinstelling, geweest. Daar kom je met wapens echt niet in. Dat punt van de staatssecretaris zou ik dus willen onderstrepen. Het is natuurlijk niet uit te leggen dat daar met messen wordt rondgelopen. In de Sprengen geldt trouwens bovendien dat de laatste tijd wat ontsnappingen hebben plaatsgevonden. Het betreft dus niet alleen een moeilijke, maar ook een gevaarlijke groep. Ik wil de staatssecretaris daarom het volgende vragen. Zij heeft met ons gedebatteerd over de groeps-grootte, althans over het terugbrengen daarvan. Ik meen dat het in dit geval gaat om de zogenaamde ITA, de individuele trajectbegeleiding. Dat zijn groepen van acht. Denkt de staatssecretaris over plannen om de grootte van deze groepen eventueel te verkleinen? Maakt dat onderdeel uit van haar plannen?

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat is dezelfde discussie maar dan gespiegeld: hoeveel personeel moet er zijn op de groeps-grootte? Ik meen dat de evaluatie zal uitwezen of wij in het jaar dat wij nu bezig zijn, moeten constateren dat de groepen nog kleiner moeten worden om ze te kunnen handhaven. In totaal zijn er zestien plekken. Het goede nieuws is dat deze niet allemaal zijn bezet. Het zijn maar enkele jongeren. Op dit moment gaat het om twaalf jongens, geen meisjes. Als onderdeel van de evaluatie zal ik dus bekijken of de groeps-grootte nu adequaat is.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Het is geen geheim dat er lastige jongeren zijn, evenmin dat je die vooral aantreft in jeugdgevangenissen en in het bijzonder onder de groep die jeugd-tbs heeft. Dat weten wij allemaal. Ik acht het een heel goede zaak dat de staatssecretaris een experiment is begonnen om te bezien hoe wij kunnen voorkomen dat deze jongeren op en neer worden geschoven. Dat was tot nu toe de praktijk. Ik ben wel benieuwd waar de evaluatie blijft. Het project loopt nu anderhalf jaar. Ik meen dat wij de resultaten in oktober zouden zien.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ja.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Mijn tweede vraag luidt hoe wij kunnen voorkomen dat het project een zo zware wissel trekt op het personeel in de twee jeugdgevangenissen dat mensen weglopen. Dat dreigt te gebeuren. Wordt dat bijgehouden? Vinden er gesprekken plaats met de mensen die dit werk moeten doen, dat veel belastender is dan het werk dat zij tot nu toe hebben gedaan?

Staatssecretaris **Albayrak**: U kent mij inmiddels. Ik wacht niet tot er een evaluatie ligt als er al problemen bekend zijn. Als je tussentijds maatregelen kunt nemen,

## Albayrak

moet je dat doen. Daartoe was tijdens dit pilotproject geen aanleiding. Nu zijn er incidenten waar wij specifiek naar kijken. Dat kan gevolgen hebben voor de personeelsgrootte. Ik ben nog niet zo ver dat ik daarover in concluderende zin iets kan zeggen. De evaluatie is klaar en is net binnen. Wij zijn bezig de evaluatie te bekijken. De Kamer krijgt zo snel mogelijk de resultaten samen met mijn reactie en eventuele aanvullende maatregelen. Dat zal in ieder geval binnen twee maanden zijn.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Voorzitter. Wij kennen in Nederland jeugdstrafrecht voor jeugd tot en met 18 jaar. Hoe kan het dan dat de gemiddelde leeftijd waarop PIJ-jongeren in de Sprengen komen, bijna 18,5 jaar is op het moment waarop zij binnenkomen en dat 72% 18 jaar of ouder is? Waarom krijgen die jongens niet gewoon volwassenen-tbs?

Staatssecretaris **Albayrak**: De rechter kijkt naar de achtergronden van een jongere, in combinatie met de zwaarte van het delict dat hij heeft gepleegd. Hij heeft de mogelijkheid om een jongere te berechten via het volwassenenstrafrecht, ook als hij jonger is dan 18. De rechter heeft dat in deze zaak niet gedaan, maar de mogelijkheid is er en er wordt regelmatig gebruik van gemaakt. Nederland heeft daardoor veel kritiek gekregen van de Raad van Europa, juist omdat wij jongeren berechten als volwassenen als dat geëigend is.

De leeftijd van binnenkomen op één locatie zegt niet zo veel. Het gaat erom hoe oud de jongeren waren toen zij veroordeeld werden. Het zijn vaak jongeren die eerder op andere locaties verbleven. Je kunt dus niet zeggen dat het moment waarop zij bij de Sprengen binnenkomen, het moment is waarop zij net veroordeeld zijn.

---

**Vragen** van het lid Van der Ham aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over **het bericht dat er na de raadsverkiezingen 3 mld. wordt bezuinigd op gemeenten.**

De heer **Van der Ham** (D66): Voorzitter. Het kabinet heeft negentien commissies ingesteld om op vele terreinen bezuinigingen te onderzoeken. Onduidelijk is of dat ook gevolgen zal hebben voor het gemeentefonds. De resultaten hiervan zullen pas bekend zijn in het tweede kwartaal van volgend jaar. De politieke besluitvorming erover komt nog later. Met uitsluitend over de verwachte bezuinigingen op gemeenten kan het kabinet wat onze fractie betreft echter niet wachten. De programma's voor de verkiezingen van 3 maart 2010 worden nu geschreven. Het kabinet moet politieke partijen in staat stellen om kiezers op lokaal niveau een eerlijke keuze te geven. Kiezers hebben recht op openheid voor de verkiezingen.

Bovendien zullen in de weken na 3 maart 2010 in meer dan vierhonderd gemeenten collegeonderhandelingen worden gevoerd en ook daarvoor moet er duidelijkheid zijn. Partijen moeten een helder zicht hebben op hun financiële toekomst. Het kabinet kan dus niet wachten tot volgend voorjaar met het geven van duidelijkheid aan gemeenten over de vraag waar zij aan toe zijn. In verschillende debatten hebben wij de afgelopen weken gevraagd of het kabinet duidelijkheid wilde geven. Dat wilde het niet, maar gelukkig gaf de directeur Openbaar

Bestuur en Democratie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vorige week in het blad Binnenlands Bestuur wel helderheid over de omvang van de bezuinigingen op gemeenten. Hij zei letterlijk: "3 mld. minder van het Rijk". Daarom stellen wij de volgende vragen aan de staatssecretaris.

1. Is zij het met mij eens dat gemeenten snel duidelijkheid moeten krijgen over hun budgetten na 2011?
2. Wanneer zal zij die duidelijkheid verschaffen?
3. Waarom treedt een ambtenaar hier wel mee naar buiten, terwijl het kabinet weigert die transparantie te geven?
4. Klopt het bedrag van 3 mld. dat de ambtenaar noemde en gaat het dan alleen over het gemeentefonds of over de totale bezuinigingen?

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Voorzitter. Ik hecht eraan dat gemeenten in een zo vroeg mogelijk stadium duidelijkheid hebben over hun financiën in de toekomst. Daarom heeft mijn directeur Openbaar Bestuur en Democratie vorige week gesproken met de vereniging FAMO, de financiële managers van de lagere overheden, op hun najaarsbijeenkomst van 25 september 2009.

Zoals u weet, heb ik de gemeenten in het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen zo helder mogelijk geïnformeerd over de stand van zaken op dit moment. De Kamer heeft daarover op 6 juli 2009 een brief ontvangen. Wij geven voor 2010 en 2011 een indicatie van de accresruimte die ligt op 0% nominaal accres tot maximaal 0% reëel accres. Verder hebben wij een behoedzame raming gedaan. Wij hebben gezegd: als de begroting 2010 sluitend is, neem dan in ieder geval taakstellende bezuinigingen op. Dat staat in de septembercirculaire die voor de volgende jaren is ingevuld. Het antwoord op de eerste vraag luidt: ja, ik hecht daaraan. Ik wilde dat ook zo helder mogelijk laten weten.

De ambtenaar heeft geheel namens mij gesproken, zoals de heer Van der Ham zal begrijpen. Ik heb dit soort scenario's zelf ook altijd aangegeven. Na de septembercirculaire kregen wij in het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen een aantal extra vragen. Het leek ons toen goed om de scenario's die wij op dit moment kunnen overzien, ook te schetsen. In het derde scenario dat wij hebben geschetst, leiden de heroverwegingen tot een besparing van 35 mld. Stel dat 50% daarvan betrekking heeft op de relevante uitgaven. Dat is 17 mld. Stel dat de normering werkt zoals nu het geval is. Dan zou 17% van die 17 mld., 3 mld. dus, bij de lagere overheden en vooral de gemeenten terecht komen; dat alles onder de premisse dat het kabinet daartoe besluit in het licht van de uitgavenbeperking. Behoedzaam betekent dus dat de gemeenten rekening houden met een nominaal tot reëel bedrag van nul, zoals in de septembercirculaire is aangegeven. De gemeenten moeten er wel rekening mee houden dat het nog erger kan worden. Daar moet ook rekening mee worden gehouden in alle ramingen voor de toekomst. Ik geef verder nog de boodschap mee dat de colleges, ook na de collegeonderhandelingen, hun ambities aan moeten passen aan het toch verslechterende financieel-economische beeld. Het is goed als dit gebeurt, maar ik kan niet aangeven of het bedrag klopt. Uitgaande van die aannames en het omvangrijke bedrag